

Monumentnummer*: 516472

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 05 maart 2001
Kadaster deel/nr 82739/154

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Leeuwarden		Leeuwarden		Fryslân			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Perkswaltje	4			8911 EL	Leeuwarden		
Perkswaltje	6			8911 EL	Leeuwarden		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Leeuwarden	C				2752		

Omschrijving**

Inleiding

TWEE WONINGEN in 1894 door W.C. de Groot ontworpen in de Neo-Renaissancestijl voor het Sint-Anthonygasthuis.

Na de demping van de gracht van Nieuweburen, Schoenmakersperk, Perkswaltje, enz. in 1860/'63 is in de jaren 1862/'65 het nieuwe Sint-Anthonygasthuis gebouwd. In de volgende decennia kwamen onderkomens voor allerlei bijkomende functies een het Perkswaltje tot stand. Perkswaltje 4 en 6 werden gelijktijdig gebouwd, voor welke functie is niet uit de bronnen gebleken, maar het is aannemelijk dan ze voor personeel bestemd waren, want beide zijn het volwaardige woningen. Thans nog als zodanig in gebruik.

Omschrijving

EXTERIEUR: Panden op onregelmatige grondslag met een rechthoekige hoofdvorm van een bouwlaag met een afgeknotte schildkap met blauw geglazuurde gegolfde Friese pannen. Nummer 4 is vier traveeën breed, waarvan van links gerekend de derde met ingangspartij een halve steen risaleert. Hardstenen plint en trapstoep. Metselwerk van roodbruine baksteen verrijkt met allerlei elementen van kunststeen: dorpel- en tussenbanden, neggen en versieringen bij de geveltop. Rechtgesloten T-vensters met waaivormige hanenkammen. Paneeluur met bovenlicht (met later geplaatste levensboom met belletjes. Bekroning van het risaliet

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

met consoles met kopjes, overingens metselmozaïek-fries met rozetten van verschillende vorm en gesneden blokjes onder de geprofileerde goot die om de geveltop heen hoekt. Door de doorlopende goot lijkt de geveltop een fikse kajuit. Aan deze geveltop is op een rijke wijze in de Vlaams Maniëristische trant vorm gegeven met klauwstukken, kroonlijst met gegroefde consoles, zware profiellijst, ballen, een daarop gestapelde aedicula met gevelsteen met het beeldmerk van het gasthuis, de bel, alsmede klauwstukjes en fronton met bal. Aan de achterzijde is het pand in de jaren twintig over de volle breedte met een volledige verdieping uitgebouwd. De ruime serre is in 1913 nieuw gebouwd of geheel vernieuwd, getuige de signatuur in een van de bakstenen: M.A. 1913.

Nummer 6 is drie traveeën breed, waarvan de westelijke met toegangspartij anderhalve steen risaleert. Hardstenen plint en trapstoep. Metselwerk van roodbruine baksteen verrijkt met allerlei elementen van kunststeen: dorpel- en tussenbanden, neggen en versieringen bij de trapgeveltop. Rechtgesloten T-vensters ontlast door korfbogen met boogtrommels van metselmozaïek. Deur met bovenlicht ontlast met rondboog in eenzelfde decoratieve aanpak. De gevel van het toegangsrisaliet bekroond met een fries van overhoeks geplaatste grijze en rode stenen met op de hoeken overhoeks geplaatste consoles met kopjes. Daarop volgt de traptop met een tweeledig venstertje en gevelsteen met het beeldmerk van het gasthuis: de bel. Afdekplaten, pinakel met sieranker, kleine klauwstukken en bal ter bekroning. Aan de achterzijde is het pand in de jaren dertig tot twee lagen uitgebouwd.

INTERIEUR: In nummer 4 zijn de kamers en suite op de begane grond zijn tot een grote salon verbouwd. De vensters bezitten de oorspronkelijke omlijstingen. De gang met paneeldeuren met omlijstingen en eenvoudig stucplafond heeft het oorspronkelijke karakter. Het gedeelte westelijk van de gang is verbouwd. De oorspronkelijke smalle steektrap leidt naar de verdieping in de kap, waar de balkconstructie in de zolderkamers zichtbaar is. Ook nummer 6 is inwendig gemoderniseerd en zijn nog een aantal ondergeschikte sporen van het oorspronkelijke interieur aanwezig.

WAARDERING

Woningen behorend tot een gasthuizegebied van algemeen cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig belang vanwege

- de bijzondere functie waarmee ze als zelfstandige woningen deel uitmaken van de immuniteit van de twee als monumenten beschermde gasthuizen met bijgebouwen in het noordelijke deel van de binnenstad;
- vanwege de vooral uitwendig gave stijlzuiverheid in Neo-Hollandse Renaissancestijl;
- de bijzondere stedenbouwkundige ligging als gasthuiswoningen in de gesloten bebouwing tegenover de tuinen van het instituut.

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Fundatiewoning